

Metody sledování populací primátů

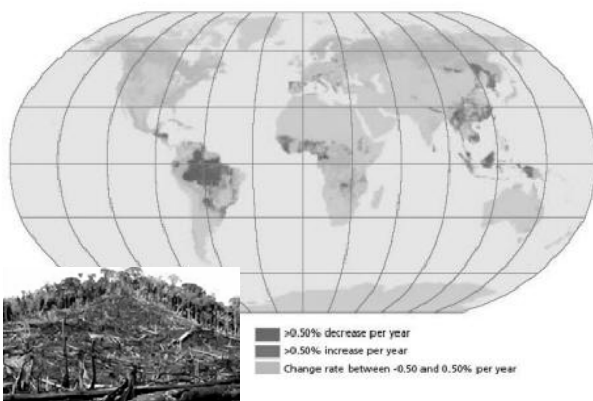
Jana Smejkalová
AMPS, 2010

Důvody monitoringu populací primátů

- **ztráta, degradace a fragmentace biotopu** (současná rozloha tropických lesů představuje zhruba 1/2 původní plochy; těžba dřeva, pastevectví, zemědělství, osídlování, stavba silnic...)
- **lov** (pro maso, tradiční medicína, kožešiny, suvenýry, sportovní lov, likvidace primátů jako zemědělských škůdců...)

Countries with large net changes in forest area 2000–2005

- **obchod se zvířaty** (použití do výzkumu, Pet trade)
- **epidemie chorob** (ebola v Africe, zápal plic, TBC, obrna, spalničky a další)
- **genetická eroze**
- **introdukce nových druhů** (postiženy především ostrovy – např. Madagaskar, kde je spousta druhů cizokrajných, u primátů – makak rhesus, makak jávský)

Metody sledování populací primátů

- přímé pozorování
- lov do pastí
- kamerové pasti
- radiotelemetrie
- pomocí stop

1) Přímé pozorování

- u nočních druhů využití odrazu světla od jejich očí (např. outloni, komby atd.)
- **využití vokalizací primátů** 🗣️ 🗣️
- playbackové experimenty 🗣️ 🗣️
- možnost habituace do skupiny
- finančně nenáročná metoda
- velká pracovní výtěžnost
- znát předpokládaná místa výskytu
- možnost přenosu infekčních chorob

2) Lov do pastí

- **nutný odchyt a riziko uspání zvířete za účelem označení atd.**
- možné zneužití odchytu
- pravidelná kontrola pastí
- sledování mnoha parametrů (měření tělesných rozměrů, sběr DNA)

3) Kamerové pasti či fotopasti

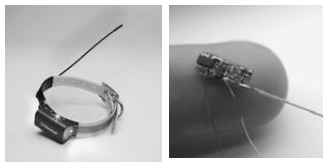
- znalost předpokládaných míst vyskytu
- použití spíše u větších pozemních druhů
- **pokrytí velkého území za minimálního úsilí**
- využití pro komplexnější průzkum
- bez rušení zvířat
- finančně náročné

4) Radiotelemetrie

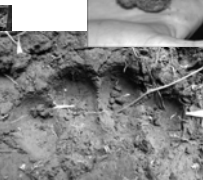

- **možnost sledování pohybu zvířat bez jejich rušení**
- nutná manipulace se zvířetem během odchytu (aplikace vysílačky, čipu)
- finanční náročnost
- rizika vykousnutí čipu, poškození či ztráty vysílačky

5) Pomocí stop

- stopy v bahně (kahauové, makaci)
- požerky (aye-aye, lemur širokonosý, lemur alaoterský, orangutan)
- ulámané koncové větve (hulmani, makaci)
- hnízda (velcí lidoopi)
- **možnost analýz** (trusu, požerků, obsahu žaludku –pouze u uhynulých zvířat, experimentální nabízení potravy)

Pomocné metody

- označení známkami, barevnými obojkami atd.

25 nejohroženějších primátů (Primates in Peril) 2008 – 2010

MADAGASKAR

- ✘ Lemur širokonosý (*Prolemur simus*) CR [2000, 2002, 2004, 2006, 2008]
- ✘ Lemur 'bělolímcí' (*Eulemur cinereiceps*) EN [2004, 2006, 2008]
- ✘ Lemur 'Sclaterův' (*E. flavifrons*) EN [2008]
- ✘ Lemur 'severní' (*Lepilemur septentrionalis*) CR [2008]
- ✘ Sifaka 'hedvábný' (*Propithecus candidus*) CR [2000, 2002, 2004, 2006, 2008]

AMERIKA

- ✳ Tamarin pinčí (*Saguinus oedipus*) CR [2008]
- ✳ Chápan žlutoocasý (*Oreonax flavicauda*) CR [2000, 2006, 2008]
- ✳ Chápan 'hnědý' (*Ateles hybridus*) CR [2004, 2006, 2008]

AFRIKA

- ✳ Komba 'rondoská' (*Galagoides rondoensis*) CR [2006, 2008]
- ✳ Kočkodan 'Rolowayův' (*Cercopithecus roloway*) EN [2002, 2006, 2008]
- ✳ 'Kipunji horský' (*Rungwecebus kipunji*) CR [2006, 2008]
- ✳ Gueréza červenohlavá (*Procolobus rufomitatus*) EN [2002, 2004, 2006, 2008]
- ✳ Gueréza 'Pennantova' (*Procolobus pennantii epieni*) CR [2004, 2006, 2008]
- ✳ Gorila západní (*Gorilla gorilla diehli*) CR [2000, 2002, 2004, 2006, 2008]

ASIE

- ✳ Nártoun 'siauxký' (*Tarsius sp.*) NE [2006, 2008]
- ✳ Outloň 'jávký' (*Nycticebus javanicus*) EN [2008]
- ✳ Kahau mentawaiský (*Simias concolor*) CR [2006, 2008]
- ✳ 'Duk šedonohý' (*Pygathrix cinerea*) CR [2000, 2002, 2004, 2006, 2008]
- ✳ Hulman 'Delacourův' (*Trachypithecus delacouri*) CR [2000, 2002, 2004, 2006, 2008]
- ✳ Hulman 'katbaský' (*Trachypithecus p. poliocephalus*) CR [2000, 2002, 2004, 2006, 2008]
- ✳ Hulman rudolíci 'západní' (*Semnopithecus vetulus nestor*) CR [2004, 2006, 2008]
- ✳ Langur indočínský (*Rhinopithecus avunculus*) CR [2000, 2002, 2004, 2006, 2008]
- ✳ Gibon 'kaovitský' (*Nomascus nasutus*) CR [2002, 2008]
- ✳ 'Hulok západní' (*Hoolock hoolock*) EN [2006, 2008]
- ✳ Orangutan 'sumaterský' (*Pongo abelii*) CR [2000, 2002, 2004, 2006, 2008]

- ✳ Gibon 'chajnanský' (*Nomascus hainanus*) CR [2000, 2002, 2004, 2006]

Děkuji za pozornost

